

دفت‌ر هواپیمایی
ال عال اسرائیل در
تهران، از اهداف
در دسترس مردم
برای اعلام تفاوت
نگاهشان با
حاکمیت نسبت
صهیونیست‌ها بود

فراز و فرود صهیونیسم در سپهر سیاسی ایران

در سال ۱۳۰۰
شمسی و سه
دهه قبل از
جعل اسرائیل،
همزمان با خفقان
دولت کودتا،
«صهیونیست
ایران» با انتشار
نشریه، جواز
برگزاری انتخابات
حزبی، فعالیت
موسسات
زنجیره‌ای آموزشی
و... از آزادی عملی
برخوردار بود که
اکثریت جامعه از آن
محروم مانده

انجمن آلیانس جهانی اسرائیلی یهودیان

در دوره ناصرالدین شاه و هنگام سفر
اوبه پاریس بود که «انجمن آلیانس
جهانی اسرائیلی یهودیان» عزم رسوخ
به ایران کرد. حدود ۳۸ سال پس
از تشکیل اتحادیه جهانی اسرائیلی
(که به صورت مخفف به آن آلیانس
می‌گفتند) در سال ۱۲۷۷ هـ. ش در
ایران این تشکیلات مجوز تأسیس
مدرسه دریافت کرد که هزینه آن را هم
با امضای میرزا حسین خان سپهسالار
صدراعظم وقت، دولت ایران متقبل
شد. سرانجام در سال ۱۲۷۸ نخستین
مدرسه آلیانس در تهران آغاز به کار کرد.
پس از آن به ترتیب همدان، اصفهان،
سندج، شیراز، کرمانشاه، بیجار و
بروجرد موفق شدند مسیر تربیت کادر
صهیونیست را آغاز کنند. جنگ جهانی
اول فعالیت‌های آلیانس را در ایران
کاهش داد؛ اما این روند پس از جنگ
اول و در دوره رضاشاه با تأسیس مدارس
یزد و کاشان در سال ۱۳۰۸ شمسی، پایان
یافت. یهودی‌های مذهبی به این

محمد مهدی اسلامی
پژوهشگر تاریخ

برخلاف تصور برخی که گمان می‌کنند دیپلماسی اشتباه جمهوری اسلامی موجب
دشمنی رژیم صهیونیستی با ایران شده است و گرنه آنها نسبت به ایران حساسیتی
نداشتند؛ اسناد تاریخی نشان می‌دهد که رد پای صهیونیست‌ها در کشورمان به
سالهایی بس دورتر از حتی تأسیس کشور جعلی اسرائیل بازمی‌گردد.

مدراس اقبالی نداشتند، زیرا تعالیم آن
با مضامین مذهبی آنها متناسب نبود
و نیز مغایر فرهنگ ایرانی بود. آلیانس
۱۳ شعبه در ایران داشت و بعدها اغلب
به مدارس اتحاد تغییر نام داد.

تشکیلات صهیونیست ایران

در همان اولین گام‌ها، اولین
کنگره صهیونیست‌های ایران در
سال ۱۲۹۸ هـ. ش تشکیل شد و
با جمع بندی تغییر نام تشکیلات
«بریت عبریت ئولامیت» و تأسیس
انجمن صهیونیست ایران یا «تشکیلات
صهیونیست ایران»، عزیزالله نعیم
به عنوان رئیس کل تشکیلات

بنیانگذاران جنبش صهیونیست در ایران

نظام شد؛ شاید این اولین نشانه
رسمی میدان دادن او به این تشکیلات
است. همزمانی برگزاری انتخابات
برای «تشکیلات مرکزی صهیونیسم
در ایران و شعبه تهران» با کودتای
سیاه قابل توجه است. از جمله جالب
است که «حبیب لوی» از اصلی‌ترین
رهبران «تشکیلات صهیونیست
ایران»، دندانپزشک شخصی رضاخان
بوده و مدتی ریاست سرویس دندان
پزشکی لشکر مرکز را به او دادند.
در این مقطع آنها مکاتباتشان را با
سربرگ «سازمان مرکزی تشکیلات
صهیونیست ایران» به زبان فارسی
و عبری در کنار ستاره ۶ پر به عنوان
نماد به صورت رسمی انجام می‌دادند.
ادعا شده است بعد از کودتا،
سیدضیاء و رضاشاه جلوی فعالیت آنها
را گرفتند؛ در حالی که ۶ فروردین ۱۳۰۰
سازمان «صهیونیست ایران» تقاضای
رسمی برای تشکیل مجامع و شعب در
سراسر ایران کرد. همچنین نظام‌نامه
تشکیلات خود را به دولت ارسال
و تقاضا کرد که از تشکیل مجامع و
شعب این تشکیلات در ایالات و ولایات
جلوگیری نشود.

در بخش اول این نظام‌نامه تصریح
شده بود که تشکیلات صهیونیست
ایران قصد دارد «عملیات و اقدامات
صهیونیست را در ایران ساماندهی
نموده و در آینده آن را توسعه دهد و
بین منطقه عملیاتی خود در ایران و
ارض مقدس ارتباط و همکاری برقرار
نماید.» در بخش دوم نیز زیر تهنیه و
تدارک اعزام یهودیان برای استقرار
در سرزمین فلسطین تأکید شده بود.
حتی در شرایطی که انتشار نشریات
توسط دولت کودتا توقیف شده بود،

عبری بیرون می‌داد. هاگتولا شامل
ترجمه‌هایی از نشریات خارجی بود
و در بخش‌هایی به آموزش زبان
عبری می‌پرداخت. زبانی که قرن‌ها
از مکالمه روزمره خارج شده بود و
برای پروژه «اسرائیل سازی» به آن نیاز
داشتند. این نشریه که ادامه خط
اعلامیه بالفور بود، تنها نشریه این
طیف نبود. پیش از آن، از ۱۲۹۴ هفته
نامه شالم و دو سال بعد از هاگتولا
هفته نامه هحییم منتشر شد. در
سرمقاله اول نشریه هحییم در ۲۷
خرداد ۱۳۰۱ فلسفه وجودی خود را به
میدان سیاست کشاندن یهودیان
ایران دانست و در پایان با بیان اینکه
«اورشلیم وطن اجدادی ما است،
استقلال یهود آنجا را از خداوند مسألت
می‌نماییم.» زمزمه مطالبه تشکیل
اسرائیل را آغاز کرد. هر سه نشریه
در ترویج و تنفیذ عقاید صهیونیستی
در میان یهودیان مؤثر بودند. این
نشریات موفق شدند یهودیان ایران را
با نظرات رهبران جنبش صهیونیستی
آشنا کنند؛ حتی توانستند یهودیان
جوان و اهل سیاست را به تقابل
با یهود سنتی بکشانند. به چالش
کشیده شدن قدرت حاخام‌ها و
نهادهای رسمی یهود در ایران از این
رهگذر پدید آمد. این نشریات در ارائه
«آرمان‌های صهیونیستی» برای جعل
یک کشور، موفق بودند.

حمایت رضاخان

سال ۱۲۹۹ یا دستور رضاخان که به
تازگی به فرماندهی بریگاد قزاق رسیده
بود؛ ادولف براسور، کنسول فرانسه
در اصفهان و سرپرست آموزشگاه
آلیانس این شهر مدرس مدارس